

LES LLENGÜES ESPANYOLES
DIFERENTS DEL CASTELLÀ

Albert Branchadell

Professor de la UAB i president de
l'Organització pel Multilingüisme

El miratge d'Espanya

El dia 21 de març el Ple del Congrés va refusar de prendre en consideració la proposició de llei presentada per ERC de "protecció i promoció de les llengües espanyoles diferents del castellà". Les circumstàncies no van permetre que el naufragi d'aquesta iniciativa tingués gaire ressò: el mateix dia la Comissió Constitucional del Congrés aprovava el dictamen sobre el nou Estatut, i l'endemà ETA anunciava el seu alto el foc permanent. Ara que l'Estatut ja és al Senat i que el procés de pau a Euskadi es comença a encarrilar potser és oportú que reflexionem sobre el cas. Segons Joan Tardà, portaveu d'ERC al Congrés, el rebuig del PSOE a la proposició demostra que l'Espanya plural dels socialistes és un "pur miratge". Per saber si és un miratge o no, potser caldria fer un repàs del contingut de la proposició de llei i de la manera com es va presentar.

PARLEM PRIMER DEL CONTINGUT. EL PROBLEMA més greu de la proposició de llei d'ERC és el seu caràcter irremeiablement anticonstitucional. L'article 3 de la Constitució diu que el castellà és la llengua oficial de l'Estat; la proposició de llei deia que el català/valencià, el galleg i el basc també són llengües oficials de l'Estat. Això no suposa cap reforma "encoberta" de la Constitució, com alguns han dit de l'Estatut: és una reforma de la Constitució amb tots els ets i uts. Com podia esperar ERC que una cosa així fos admesa a discussió?

PARLEM TOT SEGUIT DEL PROCEDIMENT. En el Pacte del Tinell les parts es van comprometre a adoptar les iniciatives legislatives i polítiques necessàries per tal de promoure l'oficialitat del català/valencià a l'Estat. D'acord amb aquest objectiu, el Pla de política lingüística 2004-2005 va situar entre els seus objectius "aconseguir un tracte igualitari per a les quatre llengües de l'Estat espanyol", i com a mesura més immediata va preveure una jornada de treball sobre aquesta qüestió amb la participació del govern central, governs de comunitats autònomes amb llengua pròpia i autoritats lingüístiques.

TOT EL QUE SABEM ÉS QUE LA JORNADA ES VA FER: no sabem quins compromisos es van adquirir ni quines estratègies es van dissenyar; el Pla 2005-2006 es limita a repetir que cal "garan-

CARMÉ PERIS

"Potser el veritable miratge és la capacitat d'ERC per liderar una causa tan delicada com és la del multilingüisme estatal"

tir un tracte igualitari per a les diverses llengües de l'Estat espanyol". Doncs bé, sembla que en comptes d'arrossegar els seus socis a complir el Pacte del Tinell, ERC va optar per tirar pel dret abanderant en solitari una iniciativa com la que va fracassar el dia 21.

FIXEM-NOS-HI BÉ: EL QUE HAURIA POGUT SER UNA iniciativa del govern català, secundada per altres comunitats autònomes amb llengua pròpia, amb la implicació de les acadèmies de la llengua i amb la complicitat del govern de l'Estat, es va convertir en la iniciativa d'un sol partit d'una sola comunitat autònoma, forjada a més sense comptar amb els sectors de la societat civil que defensen la causa del multilingüisme. Com podia esperar ERC que prosperés una iniciativa tan mancada de suport?

SI AIXÍ ÉS COM NO S'HAVIEN DE FER LES COSES, com s'hauran de fer en el futur, confiant que el fiasco del 21 de març no tancarà les portes al ple reconeixement del català/valencià i les altres llengües per part de l'Estat? Molt senzill. Punt 1: la reforma de l'article 3 de la Constitució serà el punt d'arribada, no pas el de sortida. Punt 2: la causa del multilingüisme estatal només avançarà amb la complicitat de tots, del govern català i dels altres governs interessats, de les autoritats lingüístiques i de les associacions que el tenen com a objecte social. I també del govern de l'Estat. En aquest sentit, un primer pas seria convertir en llei tot el seguit de mesures que, per dues vegades, el Congrés ha instat el govern a adoptar, en el que seria una veritable llei de protecció i promoció.

MESURES COM LES QUE PROPOSAVA LA PROPOSICIÓ no de llei d'IU-ICV aprovada pel Congrés, amb el suport del PSOE, el 18 d'octubre de 2004: per exemple, fomentar el coneixement de la realitat plurilingüe de l'Estat, facilitar l'aprenentatge de totes les llengües diferents del castellà en tot l'Estat i reflectir la diversitat lingüística en els documents personals que emet l'Estat i en tota la informació que l'Estat vehicula a través d'Internet.

L'ESPANYA PLURAL ÉS UN MIRATGE? A la vista de les consideracions que hem fet aquí potser el veritable miratge és la capacitat d'ERC per liderar una causa tan delicada com és la del multilingüisme estatal.

VOLTA D'HORITZÓ

El llarg i lent camí de l'AVE

J.J. Navarro
Arisa

Sembla que el llarg i lent camí que portarà el tren AVE (alta velocitat espanyola) fins a Barcelona ja no és una incògnita perduda en algun llimb burocràtic. La decisió de fer passar el darrer tram de vies de la tan esperada connexió d'alta velocitat per sota de la part central de la capital catalana és la penúltima manifestació d'una farsa política, tècnica i administrativa que farà que una infraestructura cabdal i necessària sigui operativa, com a mínim, amb una dècada de retard. Això no vol dir necessàriament que el traçat de la línia sigui un error o un risc, com molta gent sosté. En tot cas, això ho dirà el temps i l'execució —encertada o no— de les obres. El que sí que sembla clar és que tot el conjunt de l'obra ha estat un exemple de les disfuncions, demores i episodis de pura i simple incompetència que permeten dubtar de l'existència d'un encaix eficient entre els nivells de gestió estatal, autonòmica i local.

Pensar o dir que les coses no haguessin anat gaire pitjor si els responsables de l'obra fossin Groucho Marx i l'inspector Clouseau és només una ironia una mica exagerada. La sèrie de retards, errors i vacil·lacions que ha puntejat tota l'obra dona arguments als qui creuen en una conspiració anticatalana al si de l'Estat. És perfectament possible pensar que els esvorancs a les vies, el ball dels models de tren i el mal funcionament dels sistemes de seguretat són només part d'un pla per posar bastons a les rodes del projecte. Un protagonista de la farsa ha estat el ministeri de Foment del senyor Álvarez Cascos durant els vuit anys de govern del PP a Madrid. Cascos, un dels *barons* del partit d'Aznar, podria haver estat —per estil i per comportament— un funcionari de Felip V al segle XVIII. Al final, l'AVE arribarà a Barcelona (i a l'aeroport), però no serà sense l'empremta d'allò tan hispànic anomenat *chapuza*.

SEMPRE AMB LA DISCULPA

Jordi Graupera

Periodista

Els pobles criminals

El catalanisme considera que Espanya, o Castella si prefeixen, és un conjunt de persones culpables d'una situació injusta. Si hi penses, la meitat del catalanisme només busca una disculpa. Com si no sabéssim que els pobles no tenen consciència moral: mai no se senten culpables. Les peticions de perdó no poden ser col·lecti-

ves: les comunitats no tenen una sola ànima que pugui penedir-se en nom de tots. Els pobles tenen memòria i sempre troben un suport moral en la suma de dolors dels seus ciutadans, però mai el penediment és unificable. A Espanya, però, durant la Transició, els responsables individuals del mal van ser considerats im-

punes perquè el pecat se suposava que era del país i no de les persones. Ja em diran si això no és una bajanada o només una forma d'eludir la presó. Vam culpar Espanya i portem trenta anys procurant que l'organització de l'Estat s'assembli a una disculpa. Espanya porta tres-cents anys practicant una idea d'Estat per-

què això és el que ha volgut ser: ni ha de demanar perdó, ni ha de renunciar a la victòria de ser la realitat imperant. Cap país es planteja el suïcidi, ni demana perdó per existir. Si els catalans no som independents és perquè la majoria no ho vol. S'ha de deixar de dir que Espanya és un botxí. Entre Catalunya i Es-

panya només hi ha d'haver política, no la reixeta d'un confessorari. Semblem una associació de víctimes, esperant que el dolor ens doni poder moral i exigint una disculpa que ningú no pot demanar, que mai no saciaria el greuge mentre el greuge ens aglutini i que no té altre culpable que l'haver estat vençuts.